

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

Проректор із науково-педагогічної роботи
Наталія МИХАЛЬЧЕНКО
28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ступінь бакалавра

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 Дошкільна освіта

013 Початкова освіта

014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

032 Історія та археологія

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

122 Комп'ютерні науки

014.08 Середня освіта (Фізика)

035 Філологія 035.041 Германські мови та літератури (переклад виключно), перша – англійська

014 Середня освіта 014.021 Мова і література (англійська)

016.01 Спеціальна освіта (Логопедія)

014.11 Середня освіта (Фізична культура)

014.04 Середня освіта (Математика)

073 Менеджмент

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

053 Психологія

Миколаїв – 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рускуліс Лілія Володимирівна, професор кафедри української мови і літератури, доктор педагогічних наук, професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол від «26» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри української мови і літератури _____ (Лілія РУСКУЛІС)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року №12

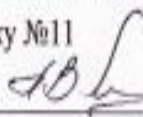
Голова навчально-методичної комісії _____ (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «27» серпня 2024 року №11

Голова навчально-методичної ради _____ (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: науковий стиль сучасної української літературної мови; закономірності мовленнєвої поведінки відповідно до ситуації спілкування, сфери діяльності; практичні навички оволодіння науковим мовленням із метою створення висловлювання та ефективне його виголошення; принципи академічної доброчесності.

Міждисциплінарні зв'язки: стилістика сучасної української літературної мови, основи наукових досліджень.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: формування культури наукової мови; вироблення необхідних умінь та навичок роботи з науковими текстами різних жанрів; засвоєння вимог до композиційно-логічної структури усного проголошення результатів наукової розвідки; формування академічної доброчесності здобувача вищої освіти та з'ясування шляхів запобігання академічного плагіату.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомити студентів із загальними ознаками наукового стилю, його під стилями; з'ясувати специфічні риси усного й писемного наукового стилю на усіх мовних рівнях; визначити принципи укладання наукових текстів та їхні ознаки; обґрунтувати методичні орієнтири роботи з різними жанрами наукових текстів; проаналізувати шляхи репрезентації наукових студювань; з'ясувати зміст та предмет, структуру академічної доброчесності та її соціальне призначення; проаналізувати законодавче поле академічної доброчесності; схарактеризувати види та способи порушення авторського права й шляхи захисту авторських прав; визначити види й способи плагіату та особливості виявлення його; засвоїти методологію укладання бібліографії.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Знання та розуміння предметної галузі й розуміння професійної діяльності. Уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом наукового мовлення в його усній та писемній формах.

ПРН 2. Здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел.

ПРН 3. Засвоєння принципів академічної доброчесності.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Знання загальних питань із філософії науки, методології наукових досліджень та організації науки в Україні.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до програмування, організації та поетапного проведення теоретичних досліджень, виконання експериментальної роботи й висвітлення здобутих наукових студювань у курсових роботах, виданнях різної категорії.

ФК 2. Здатність самостійно проводити науково-дослідницьку роботу.

ФК 3. Здатність репрезентувати наукові здобутки на наукових заходах.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Наукова мова – комунікативний феномен. Науковий стиль сучасної української літературної мови: загальна характеристика. Підстили наукового стилю та їхні жанрові різновиди. Первинні та вторинні наукові тексти. Специфічні риси усного й писемного наукового стилю (фонетичний, лексикологічний, граматичний рівні).

Тема 2. Культура наукового тексту. Поняття «науковий текст». Принципи укладання наукового тексту. Ознаки наукового тексту. Композиційна структура писемного наукового тексту. Методика роботи з науковим текстом. Наукова стаття, тези. Наукова рецензія. Науковий відгук. Реферат, анотація на наукову роботу. Автореферат дисертації. Курсова, бакалаврська, магістерська робота, дисертаційне дослідження.

Тема 3. Культура усного наукового мовлення як базис професійної діяльності дослідника. Культуромовна особистість доповідача. Наукова доповідь. Етапи класичної схеми підготовки наукової доповіді. Науковий виступ. Наукові заходи як шлях репрезентації наукового доробку. Недоліки усного наукового мовлення. Презентації наукового виступу.

Тема 4. Академічна культура в закладі вищої освіти. Зміст та предмет академічної доброчесності та її соціальне призначення. Критерії визначення академічної доброчесності. Структура академічної доброчесності. Академічна культура й етика у вищій освіті. Академічна свобода й відповідальність усіх учасників освітнього процесу. Академічна доброчесність викладача – запорука доброчесності студента. Законодавче поле академічної доброчесності. Академічна доброчесність у Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Нормативно-правова база (кодекси, положення, правила, пам'ятки тощо) з дотримання академічної доброчесності в МНУ імені В. О. Сухомлинського. Основні прояви академічної нечесності та шляхи запобігання їй. Інтелектуальна власність. Авторське право. Види та способи порушення авторського права. Захист авторських прав.

Тема 5. Інтелектуальна власність. Авторське право. Види та способи порушення авторського права. Захист авторських прав.

Тема 6. Плагіат: види та способи плагіату. Основні правила використання оригінальних текстів. Виявлення плагіату. Антиплагіатні програми. Правила цитування й оформлення покликань.

Тема 7. Національні правила оформлення бібліографічних покликань. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань. Особливості використання їх. Методологія укладання бібліографії. Робота з каталогами. Міжнародні онлайн-ресурси. Пошук інформації в усережжі. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science та інші).

3. Рекомендована література

Базова

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. введ. з 01.07.2016. К. :УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
5. Клименюк О. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: підр. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. 398 с.
6. Омельчук С. Бути чесним у навчанні й науці: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.
7. Пентиліук М. І., Гайдаєнко І. В., Окунович Т. Г. та ін. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання): навч.-метод. посіб. для студентів. К.: Ленвіт, 2010. 120 с.
8. Рідей Н. М., Зазимко О. В., Кліх Л. В. та інші. Путівник у прикладну наукометрію: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 343 с.
9. Рускуліс Л. В. Академічна доброчесність: навч. метод. посіб. Миколаїв: СПД Румянцева. 2022. 86 с.
10. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2010. 216 с. (Серія «Альма-матер»).
11. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2008. 184 с.

Додаткова

1. Беляєв Ю., Стеценко Н. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. *Педагогічний альманах*. 2010. Вип. 6. С. 188–191.
2. Бойко Р. В., Фролов М. О. Без компіляцій і плагіату! *Бюлетень ВАК України*. К., 2008. № 12. С. 11-13.
3. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність : академічні та громадянські

4. Бондаренко С. В. Авторське право та суміжні права. К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. 288 с.
5. Гапон Н., Худзіцка-Чупала А., Лупіна-Вегенерт А. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: кроскультурний аналіз. *Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки»*. Львів, 2013. Вип. 16. С. 241-248.
6. Гунчак В. М., Чепига М. П. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і поблажливості. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*. Львів, 2011. Т. 13, № 3 (49). С. 14–23.
7. Дикань С. А. Плагіат в освіті: походження, причини та шляхи подолання. *Безпека життєдіяльності: всеукр. наук.-попул. журн. К.*, 2007. № 5. С. 16-20.
8. Дробиш Л. В., Карпенко Ю. В. Дослідницька діяльність студентів як засіб якісної підготовки. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32246/1/361-635-636.pdf>.
9. Дудик П. С. Стилїстика української мови: навч. посіб. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с. (Альма-матер).
10. Євсєєва Г. П., Савицький М. В. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. Дніпропетровськ, 2014. № 8. С. 54-62.
11. Зянько В., Коваль Н., Журко Т. Основи науково-дослідної роботи: підр. Вінниця: ВНТУ, 2013. 143 с.
12. Іщенко Н., Ліпінська В. Лексико-граматичні домінанти наукового тексту. *Вісник НТУ «КПІ». Філологія. Педагогіка: зб. наук. пр.* 2014. С. 32-41.
13. Клименюк О. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: підр. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. 398 с.
14. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України. URL: http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_21/6.pdf
15. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 5-е вид. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008. 240 с.
16. Копусь О. Організація науково-дослідницької діяльності студентів у професійній підготовці майбутніх учителів української мови і літератури. *Українська мова і література в школах України*. 2015. № 3. С. 10–12.
17. Кравець Л. В. Стилїстика української мови: практикум: навч. посіб. для студ. філологічних спец. / за ред. Л. Мацько. К.: Вища школа, 2004. 199 с.
18. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
19. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2009. 206 с.
20. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови: підруч. / за заг. ред. Л. І. Мацько. 2-ге вид., випр. К.: Вища шк., 2005. 462 с.
21. Набока Ю. Науково-дослідна діяльність студента як професійно орієнтована технологія. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/7_2010/45.pdf.
22. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
23. Онуфрієнко Г. С. Науковий текст у сучасному лінгводидактичному вимірі. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. № 1, 2012. С. 334-339.
24. Пентиліук М. І. Культура мови і стилїстика: пробний підруч. для гімназій гуманіт. профілю. К.: Вежа. 1994. 240 с.
25. Пехота О. М., Єрмакова І. П. Основи педагогічних досліджень: від студента до наукової школи: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2011. 340 с. (Серія «Педагогічна освіта – ХХІ»).
26. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н. В. Стукало. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеса Гончара, 2013. 44 с.
27. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: підр. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 136 с.

28. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
29. Пшенична Л., Шевченко В., Шишкіна Н Термінологічна робота: науковий текст як джерело нових знань. URL: http://vlp.com.ua/files/02_38.pdf.
30. Рускуліс Л. Види навчально- та науково-дослідницької діяльності майбутнього вчителя української мови та шляхи їх упровадження в навчальний процес. Актуальні проблеми лінгводидактики: реалії та перспективи: матеріали Всеукр. науково-практ. конфер. (Херсон, 2016). Херсон: ХДУ, 2016. С. 138–141. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/4786>.
31. Рускуліс Л. Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін: монографія / за заг. ред. М. Пентиліук. Миколаїв: ФОП Швець В. М., 2018. 420 с.
32. Семенов О. М., Фаст О. Л. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 220 с.
33. Сидорчук Н.Г. До питання про організацію науково-дослідної роботи студентів педагогічних навчальних закладів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. у 2-х част. Ч.-2./ редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. 531 с.
34. Симоненко Т. Педагогічні умови науково-дослідницької роботи студентів-філологів у ВНЗ. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 3. С. 37–39.
35. Слепкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 239 с.
36. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика / за заг ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1973. 588 с.
37. Ходаківський Є. І., Якобчук В. П. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 276 с.
38. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.
39. Цехмістрова Г. С. Методологія та організація наукових досліджень: навчб посіб. 2-е видання, доповнене. К.: Видавничий дім «Слово», 2012. 352 с.
40. Чередниченко І. Нариси з загальної стилїстики сучасної української мови. К.: Рад. школа, 1962. 496 с.
41. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2002. 295 с.